

9. oktoober 2021

XIII Seto Kongressi märgokiri

Täämbä, ku om müüda sada aastakka edimätseset Seto Kongressist, mi mõtlõ tenoga' uma vanavanõbidõ pääle, kiä' omma' hoitnu' mi jaos alalõ seto keele ja kultuuri, kiä' omma' hoitnu' ello Setomaal. Mi mõtlõ tenoga' kõigi setokõisi sõpru ja toetajidõ pääle, kiä' omma' meid avitanu'. Sükäv kumarus.

Mi kutsu üles kõiki nii Setomaal ku ka' muial elävit inemisi, kinkõl omma' juurõ' Setomaal ja seto kultuurih, uhkusõga' tunstamma hinnäst setos. Pangõ' hinnäst rahvalugõmisõ aigu kirja, õt kõnõlõt umma vanavanõbidõ kiilt. Minge' mõnõ seto seldsi liikmõs, leeloparki laulma vai teke' vahtsit setokõisi klubisit üle ilma. Angõ' ütstõõsõlõ ummist tegemisist tiidä' ja saagõ' umavaihõl kokko. Hoitgõ' seto kultuuri hindä seeh ja hindä ümbre eloh.

Nakas pääle UNESCO põliskiili dekaat, ku üle ilma pandas rõhku toolõ, õt jääsi' püsümä elorikkus ja põlidsõ' keele'. Mii', setokõsõ' lupa hoita' umma kiilt ja avida tõisil hoita' näide kiilt. Mi lupa, õt mi võta osa Eesti ja kõõ ilma põlitsidõ kiili püsümä jäämisõlõ suunat tegemisih. Õga seto võtt uma süämeas'as kõnõlda' õgal trehvämisiõl seto kiilt, lukõ' ja kirota' seto keeleh, oppi' eis' ja opada' latsilõ ja noorilõ seto kiilt.

Hüä' sõbra', kiä' ti kaet ja proomit setokõisiõlõ abis olla' seto kultuuri hoitmisõ ja arõndamisõ man Setomaal – mi looda, õt ti väsu-üi ar' meid tähele pandmast ja meid toetamast. Umalt puult mi lupa, õt mi avida õks hoita' Eesti kultuuriroomi rikkust ja mi toeda kõiki tõisi rahvit näide kultuuri hoitmisõ ja arõndamisõh näide kodokandih.

Suuri lootuisiga' mi kae täämbätsi nuuri ja latsi poolõ Setomaal ja õgal puul üle ilma. Ti olõt nuu', kinkõlda' jää-äi püsümä seto kiil ja kultuur kolmõkümne, saa, tuhandõ aastaga peräst. Mi pallõ teid olla' ka' seto seldse, klubidõ, organisatsioonõ, leeloparkõ tegemisi seeh. Võtkõ' sõbrakõsõ' üteh ja teke' uma klubi vai selt ja olgõ' kuuh seto kultuurih. Mi pallõ teil uuri' umma suguharro, umma kodokotust, terveht Setomaad ja panda' mano uma põlvkunna luu' ja anda' nuu' edesi.

Täämbä, sada aastakka peräst edimäist Seto Kongressi mi lupa, täämbätse' seto', õt mi anna joudumüüda ja ts'uut inäbä umalõ puul, õt õks saasi' helget päivä nätä' tulõviguh Setomaa. Las lääs püsümä seto kiil ja kultuur. Setomaa om ja jääs kõgõ parebas elämisõ ja olõmisõ kotusõs. Hoitku Jummal setosit ni Setomaad.

9. oktoober 2021

XIII Seto Kongressi memorandum

Täna, mil saab täis sada aastat esimeseset Seto Kongressist, mõtleme tänuga oma esivanemate peale, kes on hoidnud meie jaoks alles seto keele ja kultuuri, kes on hoidnud ja arendanud elu Setomaal. Tänuaga mõtleme kõigile setode sõpradele ja toetajatele, kes on meile ulatanud abikäe. Sügav kummardus.

Kutsume üles kõiki nii Setomaal kui väljaspool elavaid inimesi, kel on juuri Setomaal ja seto kultuuris, uhkusega tunnistama end setoks. Pangem rahvaloendusel kirja, et kõneleme oma

esivanemate keelt. Liitugem tegutsevate seto seltside, leeloparkidega ja moodustagem uusi setode klubisid kõikjal laias ilmas. Andkem üksteisele oma tegemistest teada ja käigem omavahel tihedasti läbi. Hoidkem seto kultuuri enda sees ja enda ümber elusana.

Algamas on UNESCO põliskeelte dekaad, mil kogu maailmas pannakse rõhku sellele, et püsiks maailma elurikkus ning säiliksid põlised keeled. Meie, setod, lubame hoida oma keelt ja aidata teistel hoida oma keelt. Me lubame, et võtame aktiivselt osa Eesti ja kogu ilma põliskeelte püsimisele suunatud tegevustes. Iga seto võtab oma südameasjaks kõnelda igal võimalusel seto keelt, lugeda ja kirjutada seto keeles, õppida ise ja õpetada lastele ja noortele seto keelt.

Head sõbrad, kes te elate kaasa setode püüdlustele hoida seto kultuuri ja arendada Setomaad - me loodame, et te ei väsi meid märkamast ning meid toetamast. Omalt poolt lubame, et aitame ikka hoida Eesti kultuuriruumi rikkust ning toetame kõiki teisi rahvaid nende püüdlustes hoida oma kultuuri ja arendada elu oma kodukandis.

Eriti suurte lootustega vaatame tänaste seto noorte ja laste poole Setomaal ja kõikjal maailmas. Teie olete need, kellela ei saa teoks, et seto keel ja kultuur kestaks edasi veel kolmkümmend, sada, tuhat aastat. Palume teil osaleda seto seltside, klubide, organisatsioonide, leeloparkide tegemistes. Võtke sõbrad kaasa ja tehke ka oma klubid ja seltsid ja olge koos seto kultuuris. Palume teil uurida oma suguvõsa, oma kodukohta, kogu Setomaa lugusid, lisada nendele oma põlvkonna lood ning anda need edasi.

Täna, sada aastat pärast esimest Seto Kongressi lubame meie, tänased setod, et anname jõudumööda ja pisut enam oma panuse, et ikka saaks helget päeva näha tuleviku Setomaa. Püsigu seto keel ja kultuur. Jäägu Setomaa ikka väärt elamise ja olemise kohaks. Hoidku Jumal setosid ja Setomaad.